

Наталя ЛЕНЮК,
orcid.org/0000-0001-7267-0300
кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри німецької та романської філології
Херсонського державного університету
(Херсон, Україна) lenyuk101@gmail.com

ВИКОРИСТАННЯ ТЕХНОЛОГІЇ «ПЕРЕВЕРНУТОГО НАВЧАННЯ» ПРИ ВИВЧЕННІ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ СТУДЕНТАМИ НЕМОВНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ

У статті охарактеризовано доцільність використання технології «перевернутого навчання» у формуванні ініціативної комунікативної компетентності студентів немовних спеціальностей. Розглянуто різні підходи до визначення поняття «перевернуте навчання». Ураховуючи теоретичні напрацювання вчених і результати власного практичного досвіду, встановлено, що використання технології під час викладання іноземної мови студентам немовних спеціальностей дає можливість ефективно використовувати аудиторний час для занять, де студенти можуть обговорити зміст лекції та перевірити знання та навички під час співпраці один з одним у практичній діяльності. Технологія «перевернутого навчання» передбачає зміну ролі викладача, який надає перевагу більш тісному співробітництву зі студентами немовних спеціальностей у навчальному процесі.

У статті розкрито характерні ознаки технології «перевернутого навчання» та подані рекомендації щодо її впровадження у навчання іноземної мови студентів немовних спеціальностей. Реалізація означеної технології потребує методичного забезпечення самостійної роботи студентів, належного контролю за виконанням завдань, використання ресурсів мережі Інтернет. Окрім того, використання технології має свої переваги (формування у студентів немовних спеціальностей самостійності та відповідальності, гнучкий графік роботи з матеріалом тощо) та недоліки (необхідність витратити велику кількість часу на створення онлайн-ресурсів, труднощі доступу до мережі Інтернет тощо).

Встановлено, що використання технології «перевернутого навчання» допомагає викладачам поєднувати традиційні та інноваційні форми навчання іноземної мови, створює умови для співпраці студентів і викладача в аудиторії та поза її межами, сприяє підвищенню рівня мотивації та зацікавленості студентів немовних спеціальностей у вивченні іноземної мови.

Ключові слова: перевернуте навчання, технології в освіті, іноземна мова, студенти немовних спеціальностей, самонавчання студентів.

Natalia LENYUK,
Candidate of Pedagogical Sciences,
Associate Professor at the Department of German and Roman Philology
of Kherson State University
(Kherson, Ukraine) lenyuk101@gmail.com

USE OF FLIPPED CLASSROOM TECHNOLOGY IN FOREIGN LANGUAGE LEARNING OF STUDENTS OF NON-LINGUISTIC SPECIALTIES

The article describes the peculiarities of using of flipped classroom technology in foreign language learning of students of non-linguistic specialties. The increasing popularity of flipped classroom technology is determined by modern conditions causing social and economic changes in the society which have an impact on the requirements for graduates of higher educational establishments. The effectiveness of the educational process is achieved due to the use of flipped classroom technology, which developing the activity of students and ability to communicate. The use of flipped classroom technology helps to understand important theoretical questions when students doing their homework in a foreign language by giving them unlimited access to electronic resources.

Another important question that plays a vital role for the flipped classroom technology is the integrity of the classroom and electronic components of the course, which means that all stages of the teaching and learning process should be logically connected. All tasks that students have to do in the electronic course must be checked and assessed in class or the e-learning environment. No tasks should be left without check.

The article highlights the collaboration among students due to mutual projects and group work which make students cooperate. It is said that flipped classroom technology increases students' responsibility for their own learning. The article highlights the advantages of using flipped classroom technology in teaching a foreign language to students of non-linguistic specialties.

In conclusion it is said that flipped classroom technology is an integral part of the development of higher education in Ukraine in general and foreign language teaching in particular.

Key words: flipped classroom technology, technologies in education, foreign language, students of non-linguistic specialties, self education.

Постановка проблеми. Процес інтеграції України у європейську спільноту зумовлює реформування вищої освіти та розвиток тенденцій сучасної педагогічної освіти, що мають на меті формування ключових знань і вмінь у засвоєнні навчального матеріалу. Нові вимоги, які держава висуває до підготовки, зумовлюють пошук новітніх технологій навчання іноземної мови, котрі б відповідали вітчизняному та європейському стандартам освіти та забезпечували б підготовку нової генерації висококваліфікованих фахівців. Таким чином, постає проблема ефективного методичного забезпечення самостійної роботи й організації її педагогічного супроводу для максимального досягнення кінцевої мети навчання іноземної мови студентів немовних спеціальностей. Впровадження технології «перевернутого навчання» іноземної мови є одним із можливих рішень цієї проблеми.

Аналіз досліджень. Сьогодні технологія «перевернутого навчання» у процесі вивчення іноземної мови привертає увагу багатьох дослідників і викладачів у всьому світі. Особливість «перевернутого навчання» полягає у тому, що така форма дозволяє змінити процес навчання. Її реалізація передбачає опрацювання навчального та теоретичного матеріалу студентами немовних спеціальностей самостійно вдома. У ролі матеріалу можуть виступати відео- й аудіофрагменти, відеолекції наступного заняття тощо.

Нині у галузі використання технології «перевернутого навчання» досягнуто успіхів. Про це свідчать дослідження Уеллса, де Ланге та Фігера (Уеллс, де Ланге та Фігер, 2008: 1), котрі стверджують, що технологічний прогрес суттєво змінив навчання іноземної мови студентів. Більше того, викладачі у всьому світі мають необхідність переоцінити свої методи викладання й інтегрувати цю технологію в аудиторну роботу. Перегляд та оновлення цілей, змісту навчання, принципів, методів навчання іноземної мови студентів немовних спеціальностей потребує реформи. Педагоги включають технологію «перевернутого навчання» у свою аудиторну роботу, щоб створити кращі можливості для навчання студентів.

Серед технічних засобів навчання використання відеозапису є ефективним інструментом навчання, який викладачі використовують у технології «перевернутого навчання». Науковці стверджують, що модель «перевернутого навчання» може бути використана в різних форматах. Одним із прикладів було те, що студентам було дозволено рухатися у власному темпі. Студентам, які переглянули відеозаписи та засвоїли

матеріал на занятті, було надано наступний урок та ускладнені завдання. Бергман і Самс відзначають, що така модель дозволила викладачеві надати додаткову допомогу окремим студентам (Бергман, Самс, 2012: 2).

На думку науковців, перевернутий клас – це така педагогічна модель, у якій типова подача лекцій і організація домашнього завдання міняються місцями. Студенти дивляться вдома відеолекції, а під час роботи в аудиторії з викладачем виконують завдання й обговорюють проекти, беруть участь у дискусіях. Відеолекції створюються викладачем і розміщуються в мережі Інтернет.

Науковці Брейнфорд, Броун і Кокінг описали ключові елементи технології «перевернутого навчання». Автори зазначають, що така форма навчання дозволяє студентам набувати нових знань і досвіду, а також розширювати та вдосконалювати своє розуміння вивченого предмета. Досвід використання технології «перевернутого навчання» говорить про те, що перехід від традиційного до такої форми навчання передбачає адаптацію як викладача, так і студентів (Брейнфорд, Броун, Кокінг, 2000: 3).

Існують різноманітні дослідження технології «перевернутого навчання» в контексті вивчення іноземних мов. Зокрема, у наукових працях зарубіжних науковців аналізуються такі проблеми: використання інформаційно-комунікаційних технологій для освітніх цілей (Кляіман, 2004: 4), концепції змішаного навчання (Шарма, Баррет, 2007: 5).

Ця стаття має на меті оцінити ефективність впровадженої технології «перевернутого навчання» в навчальний процес студентів немовних спеціальностей.

Виклад основного матеріалу. Технологія «перевернутого навчання» передбачає організацію навчального процесу, за якої студенти відвідують аудиторні заняття і вже мають деякі теоретичні знання з теми, що обговорюватиметься. Це робить співпрацю викладача зі студентами більш ефективною та плідною, оскільки студенти почуваються комфортніше і мають можливість ставити питання й обговорювати їх із викладачем та одногрупниками. Також студенти долучаються до практичної діяльності, на відміну від традиційної форми навчання, коли заняття зводиться лише до ведення конспекту лекції.

Студенти немовних спеціальностей дуже часто не розуміють деякі важливі теоретичні питання під час виконання домашнього завдання з іноземної мови. Використання технології «перевернутого навчання» сприяє вирішенню цієї проблеми, надаючи студентам необмежений доступ до елек-

тронних ресурсів. На практичному занятті вони розширюють і поповнюють знання з цієї теми переважно за допомогою розв'язування практичних завдань, обговорення важливих питань і створення проєктів. Після аудиторних занять студенти продовжують працювати з електронними ресурсами.

Організація навчального процесу з використанням технології «перевернутого навчання» передбачає ретельне та детальне планування процесу навчання студентів немовних спеціальностей. У методичній літературі з іноземної мови вказується на необхідність взаємодії учасників навчального процесу – викладача та студентів, (Бігич, 2013: 6), тоді як використання технології «перевернутого навчання» вносить деякі зміни.

По-перше, студенти немовних спеціальностей мають можливість контролювати власне навчання. Вони можуть вчитися у своєму власному темпі завдяки наявності та доступності всіх необхідних електронних ресурсів. Більше того, студенти можуть вибирати, коли і де навчатися, переглядати матеріал у будь-який час та отримувати допомогу викладача, використовуючи чати у мережі Інтернет. Постійний доступ до онлайн-матеріалів дозволяє студентам іти за навчальною програмою, навіть якщо їм доведеться пропустити заняття через хвороби чи інші причини.

По-друге, технологія «перевернутого навчання» сприяє співпраці та взаємодопомозі студентів під час виконання спільних проєктів (Шарма, Баррет, 2007: 5).

Реалізація технології «перевернутого навчання» збільшує відповідальність студентів немовних спеціальностей за власне навчання. Вони стають більш мотивованими, вчать керувати своїм часом, працюючи з електронними ресурсами. Іншими словами, змінюється роль студентів у навчальному процесі, що робить їх активними учасниками навчального процесу та сприяє розвитку навичок самостійної роботи.

Організація освітнього процесу з використанням технології «перевернутого навчання» передбачає використання різних електронних засобів. Викладач повинен сприяти створенню доброзичливого онлайн-середовища для ефективної взаємодії студентів один з одним.

Таким чином, завдяки технології «перевернутого навчання» викладач іноземної мови набуває низки різних ролей. Викладач повинен заохочувати і мотивувати студентів, керувати та стежити за прогресом, надавати відгуки та мотивувати (Марш, 2012: 5). Отже, ролі викладача та студентів у процесі впровадження технології «перевер-

нутого навчання» вважаються важливими у процесі вивчення іноземної мови.

Спираючись на власний педагогічний досвід, хочемо зазначити, що студенти немовних спеціальностей у Херсонському державному університеті мають не однакові рівні володіння іноземною мовою. Студентам необхідна різна кількість часу для засвоєння теоретичного матеріалу та виконання практичного завдання. Використання технології «перевернутого навчання» дозволяє студентам самостійно обирати темп і швидкість ознайомлення з темою заняття. Більше того, студенти немовних спеціальностей беруть участь в онлайн-дискусіях, форумах і чатах, а це сприяє формуванню компетентності в говорінні.

Використання технології «перевернутого навчання» передбачає додаткове навантаження для викладача у вигляді розробки змісту електронного курсу. Оформлення лекцій, створення й оновлення навчального матеріалу, пошук додаткових ресурсів вимагають багато часу з боку викладача. Коли електронний курс інтегрується у процес викладання та навчання, у викладача з'являється додатковий час для проведення науково-дослідної та методичної роботи.

Етапи процесу навчання іноземної мови студентів немовних спеціальностей із використанням технології «перевернутого навчання» повинні бути логічно пов'язані. Викладач не залишає виконану роботу студентів без перевірки й оцінки. Це сприяє підвищенню ефективності процесу навчання.

До проблем, пов'язаних із використанням технології «перевернутого навчання» у процесі вивчення іноземної мови, відносимо втрату реальної комунікації з викладачем і студентами. Використання технології передбачає навчання в електронному середовищі, що забезпечує використання онлайн-курсу, чату, форуму.

Інтенсивне застосування інформаційних технологій у галузі освіти призводить до розширення рамок освітнього середовища. Досягнути бажаного результату у професійній діяльності економістів неможливо лише за умови здійснення традиційного навчання іноземної мови.

Розв'язання цієї проблеми можливе за умови організації освітнього процесу на основі поєднання традиційних методів і сучасних технологій. Усе це зумовлює доцільність застосування у процесі вивчення іноземної мови технології «перевернутого навчання», яка базується на використанні комп'ютерних засобів, смартфонів і т. д.

Згідно з Програмою факультативної дисципліни «Іноземна мова (друга)» ми виділяємо

професійну й освітню сфери комунікативної діяльності студентів I–II курсів студентів, а саме майбутніх економістів. У професійно-орієнтованому навчанні ми використовуємо автентичні неадаптовані відеоматеріали, робота з якими відбувається в домашніх умовах із використанням сучасної техніки. У відборі відеоматеріалів враховувалися спеціальна, тематична та професійна спрямованість навчання, інтереси студентів, зокрема професійні. Під час аудиторної роботи студенти були забезпечені необхідними методичними матеріалами для перевірки засвоєння відеоматеріалу.

Для визначення думки студентів немовних спеціальностей Херсонського державного університету стосовно визначення ефективності / неефективності використання технології «перевернутого навчання» формування іншомовної комунікативної компетентності було проведено опитування, результати якого свідчать, що 73% студентів, котрі брали участь в опитуванні, сподобалася ідея інтегрувати технологію «перевернутого навчання» у процес вивчення іноземної мови. 27% респондентів не були задоволені цією технологією.

Студенти вказали на недоліки та труднощі, а саме: проблеми з доступом до мережі Інтернет,

відсутність часу для виконання завдань в Інтернеті, труднощі із самодисципліною, можливість правильно організувати свою роботу. Студенти немовних спеціальностей зазначили доступність матеріалів і відеолекцій для підготовки до практичних занять як одну з головних переваг курсу. Також були зазначені переваги використання технології «перевернутого навчання»: гнучкий графік, залучення студентів до навчального процесу та підвищення успішності студентів.

Висновки. Підводячи підсумок, ми можемо констатувати, що перевернуте навчання – це перспективна технологія. Інтеграція «перевернутого навчання» у процес вивчення іноземної мови сприяє підвищенню рівня мотивації та зацікавленості студентів немовних спеціальностей до вивчення іноземних мов. Крім того, це позитивно впливає на самодисципліну та самокерованість, адже студенти беруть на себе відповідальність за власне навчання.

Технологія «перевернутого навчання» має великий педагогічний потенціал як для викладачів, так і для студентів. Результати опитування показали, що спостерігається покращення навчальних показників студентів немовних спеціальностей.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Wells, P., de Lange, P. A., & Fieger, P. Integrating a virtual learning environment into a second-year accounting course: determinants of overall student perception. *Accounting & Finance*. 2008. № 48 (3). P. 503–518.
2. Bergmann, J. & Sams, A. *Flip Your Classroom: Reach Every Student in Class Every Day*. Washington, DC : ISTE. 2012.
3. Bransford, J., Brown, A., & Cocking, R. *How People Learn: Brain, Mind, Experience, and School*. Washington, D.C. : National Academy Press, 2000.
4. Kleiman, G. Myths and Realities About Technology in K-12 Schools: Five Years Later. *Contemporary Issues in Technology and Teacher Education*. 2004. № 4 (2). P. 248–253.
5. Sharma, P., & Barrett B. *Blended Learning*. London : Macmillan, 2007.
6. Бігич О., Бориско Н. Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика : підручник / за ред. С. Ю. Ніколаєвої. Київ : Ленвіт, 2013. 590 с.
7. Marsh, D. *Blended Learning. Creating Learning Opportunities for Language Learners*. Cambridge University Press, 2012.

REFERENCES

1. Wells, P., de Lange, P. A., & Fieger, P. (2008). Integrating a virtual learning environment into a second-year accounting course: determinants of overall student perception. *Accounting & Finance*, 48 (3), 503–518.
2. Bergmann, J. & Sams, A. (2012). *Flip Your Classroom: Reach Every Student in Class Every Day*. Washington, DC: ISTE.
3. Bransford, J., Brown, A., & Cocking, R. (2000). *How People Learn: Brain, Mind, Experience, and School*. Washington, D.C.: National Academy Press.
4. Kleiman, G. (2004). Myths and Realities About Technology in K-12 Schools: Five Years Later. *Contemporary Issues in Technology and Teacher Education*, 4 (2), 248–253.
5. Sharma, P., & Barrett B. (2007). *Blended Learning*. London: Macmillan.
6. Bigich O., Borisko N. *Metodika navchannya inozemnich mov i kultur: teoriya i practica [Methods for starting foreign cultures and cultures: theory and practice: manual training for students. classic, pedagogical and linguistic universities]* / O. B. Bigich, N. F. Borisko and. / ed. S. Yu. Nikolaev. Kyiv : Lenvit, 2013. 590 p.
7. Marsh, D. (2012). *Blended Learning. Creating Learning Opportunities for Language Learners*. Cambridge University Press.